

Kisújszállás r. t. város cimere.

Dr. Jákó Károly hadnagy emléke.

A Tisza partján áll a fehérfalas egyszerű kálvinista paplak. Nemes erkölcsök, sok gond, tiszta boldogság, szinte égi béke tanyája. A kicsi templom mellett második templom ez. Az apa, a lelkész nemcsak végzi, de valósággal átéli a hívása dolgait. Bibliája, palástja, élete teljes összefüggésben. Az édesanya, a lelkészné, mint Schiller mondja: Reget ohn' Ende die fleissigen Hände . . . a hajnalban felkelő, késő esti órán lenyugvó serénység. Az anyáról azt tartom általában, hogy szeretete az Istené után következik gyermekei iránt, végtelen az és önfeláldozó; és gondtartását, mindenre kiterjedő figyelmét, pihenést nem ösmerő munkásságát is a Főgondviselőé után sorozom legott. Oh de szükség is van az ő munkásságára. 5—6 gyermek, sokszor még több is a református papi háznál s a fizetés csak hogy épen egy hajszálnyival libben felül a 800 forintra kongruázott jövedelmen. 800 forint! Szólaljatok meg budapesti házmesterek, állami hivatalok eljáró szolgálói, kik egy pár elemi iskolai osztály elvégzése után nagyobb salláriumot rejtetek erszényetekbe s szólaljatok meg ezer- meg ezerholdas földű, százezer koronás jövedelmű nagy főpapjai más felekezeteknek, kik ugyanannyi tanultságért s kevesebb munkáért Kroezus királyéval is versenyt álló gazdasággal vagytok ékesek.

A tiszaburai paplakon is egyremásra nőttek-nevekedtek a gyermekek. Egyik szebb, mint a másik; egyik jobb, mint a másik. Hogy az ott-

SZERETET

**MAGYAR REF. KERESZTYÉN
CSALÁDOK KÉPES UJSÁGJA.**

Kiadja: **TÖRÖK IMRE**

kisújszállási ref. lelkész, felelős szerkesztő.

A kisújszállási ref. gyülekezet nyugati parókiális körében minden családhoz küldöm, a keleti körben is azokhoz, akik óhajtják.

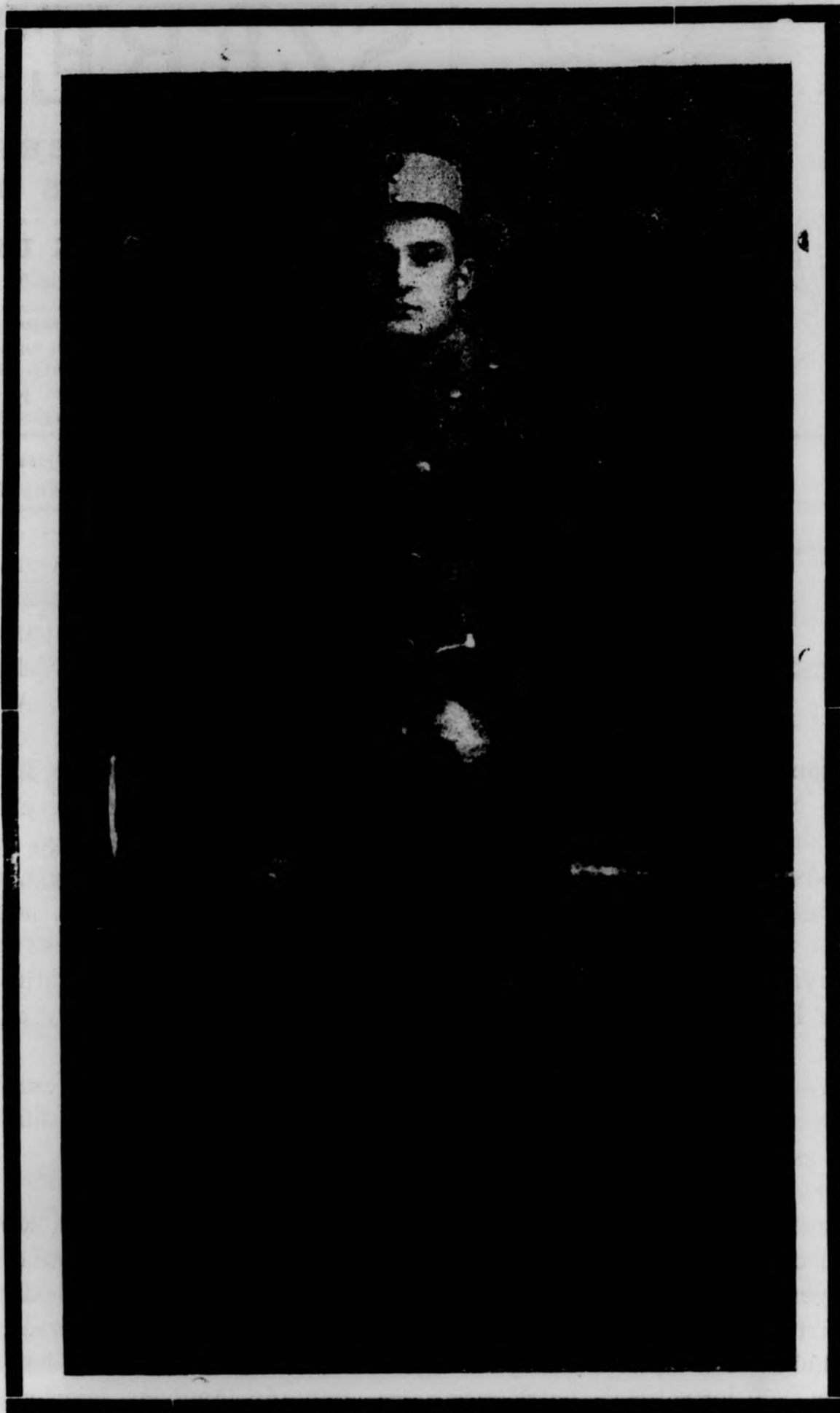
Ujságomat szives adományokból tartom fenn. Vidékiek legalább 1 korona 04 fillért küldjenek egy évi díjúl. **Megjelenik havonként egyszer.**

Felülfizetéseket — az ujság terjesztése érdekében — köszönettel veszek: Az adományokat nyugtázom.

honnak drága kincsei, atyjuk-anyjuk édes dicsekedései voltak, hát ez sok háznál megesik; de aliova mentek, mikor a tiszaparti kedves fészekből rendre kiröppentek, nyomukban mindenütt a dicsőség pálmája sarjadt fel. Az intézet örülhetett, amely őket falai közé fogadta tanulásra. Nemcsak tanulásra voltak pedig elsők s magaviseletre igazi lelkészgyermekek, hanem mindenkinek volt valami kiválósága azonfelül is. Az egyiknek úgy zengett a hangja, mint hajnali harangé, a másik úgy szavalt, hogy a szó szived közepébe vágódott legottan, ki őt hallgatád. Arcuk ifjúi hamva, pirossága; karuk ereje a bírásra: szép gyermekek, — s kik ilyeneket magukéinak mondhatnak, boldog szülők.

De jött a perc, mikor csatára trombitáltak és elmentek hárman a Jákó-fiúk! — Olvastatok e cikkem címét: A hazáért! — Igen, a hazáért mentek el.

A Tiszapartján könnyen kerekedik a felleg. Még nevet a nap aranyos szemével, mikor amaról a sülyi határ felől felhő bodorodik s hamarosan hull is a zápor a tiszai térségen. A burai paplak fölé felhő kanyarodott és hullott a zápor, sürijen, szaporán. Aggódás, fájdalom volt a sötét felleg, s egy édesanyának a könnyehullása volt a záporosó. Az egyik fiú — jaj! — rabszíjra került, a százezerrel elment Oroszország felé; a másikat, a beteg, sebesült katonák gyógyítóját, táncsak elkerüli a szakgató gránát; a harmadikat . . . a harmadikat . . . Hogy is volt a dolog? Nézzétek csak ott megy csapatával a hadnagy, Jákó hadnagy. Éget a nap tüze az orosz határon, szakad a verejték szegény katonákról. Van, aki nem állja, de állja a hadnagy. Hogyne? Mikor a „hazáért“ kell állania a szenvedést. Azért a kis pap-

Dr. JAKÓ KÁROLY.

lakért ott Magyarország kellős közepén, abban imádkozó, imádkozva reménykedő, váró atyjáért, anyjáért. S azt hiszitek, hogy kíméletes a balsors, amint vaspántos halálszekere előrobog? Buta golyó, amely orosz árkok felől fütyölve száll, nézi, hogy kit talál. Takarjátok el a szemeteket, kiknek lelketek lát . . . ott fekszik a hadnagy, halálában is szép, derék, dicső: Dr. Jákó Károly, tanár, hadnagy . . . elesett, eltemették . .

Kavarodjál fekete felhő, sírj, sírj, záporosó, ott a Tiszaparton!

Hogy a mi főgymnáziumunknak volt egyik legjelesebb, legkedvesebb növendéke egykor; hogy mint prāmaturus diák, aki kitüntetéssel tett érettségi vizsgát, a budapesti báró Eötvös-kollégiumba került, hova — mint kifejezni szokták — a provinciális tanintézetek „csillag“-ait gyűjtik össze mindenfelől az országból továbbtanulásra;

hogy vizsgálját egyre-másra a legszebb sikerrel tette le s doktor filozófié lett és okleveles tanár: tudjuk, s most? valahol északon ott van egy sir, egy hadnagyi kard volt a keresztje, koszorú helyett a hadnagyi sipka. Kardot rozsdá marja szét idővel, a sipkát eső mossa szét, sir behorpad, földdel lesz egyenlő . . . Az emlékezet, a dicsőséges emlékezet él, azoknak emléke, akik mindent odaadtak a hazáért.

A Tisza partján áll a kálvinista papilak, könyhullásnak, gyásznak a tanyája!

Az Sz. Balog család hármass gyásza.

Egy esztendeje épen, mikor temettük az ifjú magyar hőst, szegény özvegy asszony jó fiát. Jaj de szomorú temetés volt, sebesült, meg beteg katonák vették körül a halott hős koporsóját. Még akkor élt, szerb fogságban — igaz! — annak az édesanyjának másik gyermeke, aki — mint le is írtam — ezer veszély között, borzalmas nélkülözések, küzdelmek, félelmek árán, gyilkos szerbek körmei közül csodálatosképen megmenekült. Itt volt hajlékomban szegény, elmondani a viszontagságokat, amelyeken keresztülment, míg Szerbia közepéből Albániába jutott. Elmondta, mint csókolta a magyar haza földjét, mikor a Dunán át végre e szent földre érkezett, elmondta, milyen boldog, hogy édesanyját láthatta s kisirhatta magát hős testvére sirhalmánál. Aztán elköszönt . . . és nem láttuk többé. Orosz frontra vitték, orosz golyó eltalálta, azt se tudjuk, hol tették el porladásra.

Itthon pedig annak a szomorúságtól összefőrt szívű édesanyjának harmadik gyermeke, jó leánya, szenvedett réges-régen, három esztendeje már. Hitvese katona, óh többen is még abból a családból. Ime ennyi és ilyen nagy áldozatot kíván most tőlünk hazánk!

Halljátok, halljátok, koporsót szegeznek, meghalt a harmadik is, katona hitvese, édesanya jó leánya. Ne szegezétek még le a koporsót, hátha megijő a bús hitves. S íme, emberi szemnek csudalátatja, egy katona siet, robogó vonat hozta. Ne szegezzétek le a koporsót, hadd lássam meg még egyszer utoljára — ez volt jajszava a hazatérő vitéznek. Megláthatta, könnyeivel áztathatta édes szerettének halott arcát; azán leszegezik a koporsót, sírás volt énekünk, zokogás az imánk.

A három testvér ott van, odafenn.

Itt lenn pedig egy árva édesanya, egy síró testvér . . s nézzétek, megy vissza a katona, szive

gyászával, küzdeni tovább, szürke katona ruhájára hideg fagyos szélben odafagynak könnyei.

Oh bánatos anya, testvér, s minden gyászos szivek, ne zúgolódjatok, Isten akaratán megnyugodjatok, a „hazáért“ hoztatok nagy áldozatot!

Dr. Kertész Ignác ügyvéd.

A koporsója leszegeztetésének döngését nem hallottam; mikor szépen berendezett házában butorait kótyavetyélték önkéntes árverésen, azt meg nem akartam látni-hallani. Van benne valami mélységesen elszomorító, hogy annak a tenger-küzdésnek, sok esetben nélkülözésekkel való küzdelemnek, szem- és idegromboló tanulásnak, gátat nem ismerő erőfeszítésnek, amellyel egy szegény fiú a célig elküzdte magát, ez a vége: egy korán lezárt koporsó, meg az árverezők csetepatéja. Tán onnét volt arcán, míg élt, a szomorúságnak nagy komolysága, a mult küzdelmeinek törölhetlen bélyege, vagy tán a bus jövő vetette rá előre homályát, a jövő, mikor majd a koporsót szegezik és megbontják a kényelmes szép ház berendezését. Valami szomorúságos fehérség volt mindig az orcáján az ifjú ügyvédnek: de fehér, vagy nem fehér az arc, kell az ember a gátra, ahány fenyőszál a Kárpátokon, annyi hadiszürkeruhás vitéz kell a szent ország gránicára.

Elvitték Kertész Ignácot is katonának. Irnom se kellene; nem bírta a katonaéletet: leroskadt, eltemették. Amikor már lehetett volna jólétnek örvendő, keresett, felkapott ember, lerogyott az Igéretföldre határán.

Szegény ifjú özvegy, kis árva; még szegényebb szomorú atya és testvérek: rátok gondolok, míg irok itt, meg arra a sirra szolnoki temetőn, jégpillés Tisza hófedte partján. De sok veszteséget jelent az az egy sir!

A Turi fiú története.

Nemes Turi Pálnak ócska bibliája
Az édesanyjáról maradt még reája.
E vén bibliába örök emlékképpen
Turi Pál egyetmást följegyezett szépen.
Bizony fejét a dér már belepni kezdé,
Mikor a szent könyvbe im ezeket jegyzé:
„Lányunk volt csak eddig — most már van
egy gyerek,
Igy hát a jövőben bizni inkább merek,
Gazdag lettem; fiam az én drága kincsem!
Áldassék az Isten!”

— Hol lassan, hol gyorsan, az idő csak tellett —
Legkeservesebben a betegágy mellett,
Nagybeteg a fiú — ott virraszt fölötte
Szülők nehéz gondja, szülők hű szerelme.
Alig hallatszik már szívének verése,

Mikor végsőt lobban betegszoba mécse . . .
Kialudt a mécses — de ragyog a hajnal.
Megküzdött a gyerek nehéz kórral, bajjal . . .
Öreg bibliában más bejegyzés nincsen:
„— Áldassék az Isten!”

. . . Mi zaj veri föl az ország minden táját?
Hivja az ősz király összes katonáját.
Északról és délről tör reánk sok ellen,
Védeni kell hazát és trónt azok ellen.
. . . Veszi a bibliát öreg Turi elé,
Nem remegő kézzel írja szépen belé:
„Egyetlen fiunkat elvitték ma reggel,
Háboruba indul honvédő sereggel,
Bizom abban, kiben eleitől hittem . . .
— Áldassék az Isten!”

— Beköszönt a postás Turiékhoz szépen,
Tábori levélke vagyon a kezében,
Akitől jön, vigán, nagy boldogan írta —
De az anya itthon mégis tele sirta.
Öreg Turi is ejt rá egy örömkönyvet
Aztán előveszi az ódon szent könyvet
S írja, büszkén írja, „Hős fiunk mellére
Vitézségi érmet tűzött a vezére.
Levágott négy muszkát, — neki baja nincsen:
— Áldassék az Isten!”

. . . Megint jön egy levél — nem a fiu írta —
Most már az apja is elfakadt ám sirva
De letörli menten szeméből a könnyet,
Veszi megint elé azt a kopott könyvet
S írja, lassan írja „Golyótól találva,
Elesett a fiunk nagy, orosz csatába!
Lelke már az égben tölté a szent estét,
Karácsony ünnepén földelték el testét . . .
A hazáért halt meg — panaszunk hát nincsen . . .
— Áldassék az Isten! . . .“

Szász Károly.

Egy ref. lelkipásztor

kibúcsúzása a gyülekezetéből.

Sokat szenvedett, sok szenvedése után a minden élők útján elment pásztor-embernek, akinek neve e földön: Kulifai Pál volt, temetését végeztem el épen, s megtérvén hajlékomba, pihentőnek hozzákezdtam az én kis ujságom e cikkének megírásához. Még hangzik lelkemben, mint utószöngés, az ima, amelyet a pásztor koporsója fölött mondottunk. — Beh szép a pásztoember élete! A zöld bársonyos kunhatár fölött kék az ég, rajt' arany-nap ragyog, s szelíden bégető, legelésző nyája után megy a pásztor. Vagy éjszaka, mikor fényes rudját fordítja a Göncölszékér, a nyáj pihen: a pásztor vigyáz; beh szép! De halld csak, mennydörög az ég, forog a fergeg, csattog a záporosó korbácsa a pusztán: a

nyáj remegve búvik össze, s a pásztor áll, mintha nyájának minden báránya fölé két erős kariát akarná oltalmul ráhajlítani. Oh ez még szebb! Aztán elbúcsúzott, elment a pásztor; beh szomorú lehetett a búcsúzás, mikor pásztorbotjára támaszkodva nézte-nézte őket, juhait, bárányait, aztán megtelt a szeme könnyel, s mint kövek között a patak egyik kőről másik kőre, juhászbunda fürtös szőrén hulltak-szálltak alá a könnyei.

SARKADI NAGY ISTVÁN, nyug. lelkész.

Amit eddig leírtam, bár mind igaz és ámen, de csak hasonlatosságul írtam le.

Egy lelkipásztorról szándékom írni, ő nem halt meg, sőt testi ereje még évtizedeket ígér neki e földi életben, de — meg akarván pihenni a lelkészi hivatás nehéz gondjaitól, 26 évi szolgálat után, mint mondani szoktuk: nyugalomba ment, az ó-esztendő végeztével.

Sarkadi Nagy István, kunhegyesi volt lelkipásztor, az én lelkésztestvérem ő, akiről, illetve gyülekezetétől való elbúcsúzásáról írok egy néhány sort. Lelkésztestvéremnek neveztem ez írásban, így neveztem akkor is, amikor kibúcsúzásakor szólottam hozzá abban a gyönyörű templomban, december hó 17-én. Lelkésztestvéremnek neveztem, mert úgy éltünk mi ott egykor, több mint 12 év előtt, míg együtt szolgáltuk abban a feledhetetlen gyülekezetben az Isten országa ügyét, mint a testvérek, örülve egymás örömén, sírva egymás szomorúságán, nem irigyelve egymás szerencsését, nem igyekeztünk gátolni egymás előmenetelét, nem alázva, sőt inkább emelve egymást, egyességben, szeretetben, mint ez lelkészekhez és testvérekhez illendő. És ebben mi boldogok voltunk s lelkészkedésünk ide-

jében a gyülekezetben mindenképpen és jó-rendben folytak, virultak, mert hiszen ez így szokott történni. — Egyesség által a kicsiny dolgok is megnövekednek, az egyet nem értés pedig a nagyeros dolgokat is megontja.

Hogy a kibúcsúzás milyen volt? Irnom se kellene. Könyfakasztó, lelket emelő. A harangszavú lelkipásztor megcsendítette még egyszer gyönyörű hangját az óriási templomban. A szentlecke, amellyel elbúcsúzott, a legszebb volt, melyet elköszönő lelkész választhat, a Szentírás legvégső szakasza, a Mennyei Jelenésekről írott könyv XXII. részének 21. verse: A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme legyen mindnyájan ti vételek. Amen. Búcsúzott azoktól, akiket az élet kelő hajnalán a legszebb harmattal, a keresztség vizével köszöntött; azoktól, akiket boldogságra összekötött; s a sirhalmok alatt porladóktól, kiknek haló porára a koporsókban is takargató Mindenütt jelenvalónak kegyelmét imádkozta. Az egyház nagyjaitól, kicsinyeitől, köz- és tanácsos rendeitől, szolgatársaktól . . . szentséges templom oszlopaitól, boltíveitől, a prédikáló helytől, s a szentekszentétől, az Ur asztalától. Megköszönve a gyülekezet szeretetét maga és övéi iránt. — Itt zokogásra csuklott el szava: hitvese, gyermeke vele zokogtak. Olyan mezőre tért a pásztor az ő beszédében, amely mezőnek legbővebb a harmata. Egy vadászfőhadnagy volt ott a templomban, a lelkipásztornak többször sebesült katonafia, hány harctéren volt már s hova-merre viszi ismét a sorsa? Tartsd meg, oltalmazd meg őt, Uram, s az útjára induló lelkipásztort is minden szeretettel egyben.

A kibúcsúzó lelkész beszédének végén zokogásban veszett el az Amen. Mégegyszer lejött a kathedra lépcsőjén, az aranydíszes szép barna ajtószárny, a kathedra ajtaja behajlott mögötte. Korszakott záró pillanata egy földi életnek, Isten szolgája életének.

Hogy az Urasztala körül állott a presbytérium búcsúzásra, lelkésztárs, főgondnokkal az élén; hogy az oltár sarkától felkelvén az is, aki e cikket írta, szólott vala, szó szakadt, köny pergett: szép volna hosszabban is leírni, de már így is túlon túl sokat írtam tán e dologról. Irnom kedves volt, de az olvasó megsavalja.

Kezet fogott a búcsúzó mégegyszer az egyház véneivel, a nagy gyülekezet könyezve énekelte: Minden jót kívánok Tenéked . . . Aztán kiürült a templom, megüresedett egy lelkészi állás. Változások alá vetted életünk sorát, Uram! Itten

minden változandó, csak Te vagy öröktől fogva örökkévaló, Jehova, mi Istenünk, s világ Főpapja Jézus, akinek a mi váltakozásokkal teljes életünk minden dolgaiért legyen dícséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás!

Az itthon kiszzenvedettek.

Id. Boleman István halála.

Mindjárt a kezdet kezdetén, amikor még nem ásott a magyar lövészárkot, mikor kard ki kard, párharcra hívta a magyar huszár a durva kozákokat, persze olyanformán volt az párharc, hogy öt pár kozák esett egy huszárra: elesett egy ifju hős északon, az első augusztus (1914) derekán. Egy ősz ember, a nagyapa, akinek nevét e cikk fölött olvashatjuk, olyan ütést kapott a szivére e megrázó hőstörténet által, hogy életében soha ki nem heverte. Bus lett, a vidámság is visszatetszett néki, pedig azelőtt gyönyörködött abban: azóta kereste, fájó szivvel keresgette, ha otthon volt, ha, künn a gabonatáblás, repcevirágos kun mezőn, azt kereste, kit átvert a kozák. Nyugtalansága, álmatlan éjszakái visszajöttek, míg végre a mult évnek alkonyán olyan éjszaka szállt reá, amelynek nincs kínos felriadása. Ujév első napján temettük.

Szólván fölötté sirja szájánál, alig tudtam elképzelni is, hogy az az örökös tevékenység, az a minden iránt való érdeklődés miképen fér bele egy koporsó s néhány köbméternyi sirkereteibe. Sirja előtt állván, volt egyéb okom is, meggyászolnom őt, de különösképen gyászoltam benne azt a fölényes lelkületet, mely semmit, mi alpári, magához közel nem bocsátott vala. Elhárította magától életében is azt, ami torz, rendelkezésében azt kívánta, hogy temetése egyszerű legyen és sirján a legszebb virág gyanánt az áldott béke szent virága nyiljék. Hogy majdnem ötven évig volt özvegy, s ennyi idő után az volt másik rendelkezése, hogy rég elhalt hitvesével közös sirba, — sirba, nem sirboltba temessék: mindezek fényt vetnek jellemére, puritán-lelkére. Bölc volt, a szép természetnek hű barátja, aki mindennap látni szerette a nyájas kun határt, akár a délibáb öntötte el szivárványszínű lebegő árjával, akár hófellegek szálltak, lágy pelyhet szitáltak a fagyos rónára. Im ezt jobban szerette az embereknél de akit ezek közül szeretett, azt aztán szerette. Bölc volt, szép vagyont gyűjtött, megbecsülte a pénzt, mint eszközét a kényelem szerzésnek, alapját a gyakorlati életnek, de megátkozta, mint okozóját sok bajnak, vizsálnak.

Majdnem 80 évet élt. Ilyen korban halt el édes atyja is, aki egykor — hiszen ismerős a történet! — franciák császárat, III. Napoleont fölkereste, előtte tisztelgett, vele beszélt, neki ajándékot is vitt.

Ha lehetne magunknak megválasztanunk az időt, amelyben óhajtanók végóránk eljöttét. szebbet alig lehetne választani is: elaludni az ó-esztendővel, s ott lenni az örökéletbe vivő végtelen uton, mikor az ujesztendő nyitja reménnyel ékes arany-kapuját.

Városunk nevezetes emberének emlékét őrizzük. Sok szegénynek — így mondá ezt sirja göröngyein egy egyszerű sirhányó munkás ember — adott a boldogult életében munkája után kenyeret. Az előkelők ülhetek sokszor gazdag asztalánál, amelynek első helyén ült, mint régi slágu igazi ur. Így feküdt a ravatalán is, nagy fekete mennyezet alatt nehéz koporsóban, körülte plánták, melyeket oly igen szeretett.

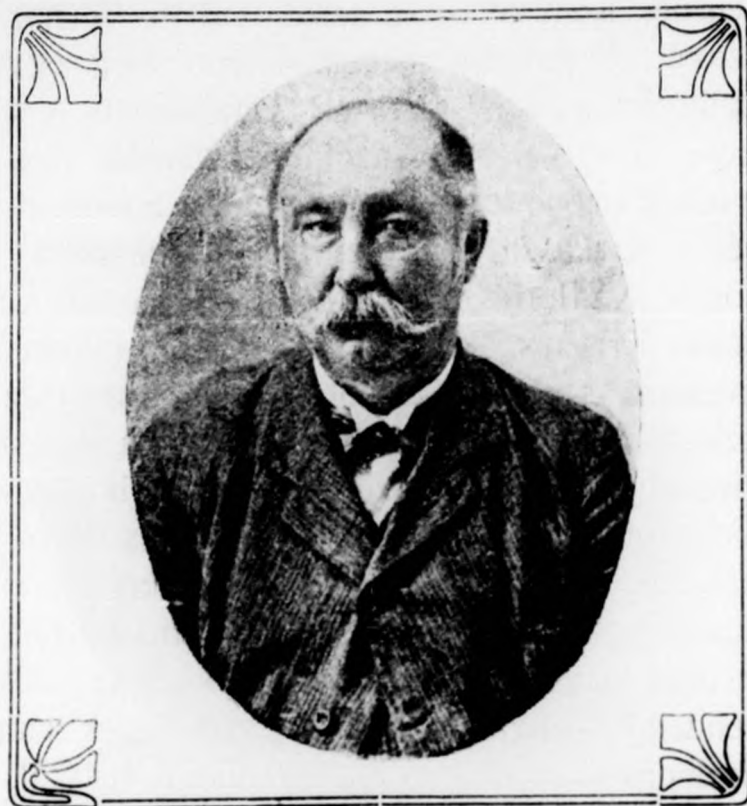
Kun ember, ki jársz az Isten áldotta termő határon, s vigyázod a föld kivirágzó kincsét, a gabnatengert; és látod amott fekete füstjét nagymalomnak, hol barna búzát hólisztté megőrlik; vagy lankasztereddél válladon, vadász, ha jársz a temetőnek tájain, ott széleu az ut párkányánál, aki nyugszik — föld sirban, hisz úgy szerette a földet, testvérünk az, mi is földdé leszünk: emlékezzél reá, akiről beszélnek e sorok.

Rásky Mihály

Kisujszállási nyug. tanító.

Néhány nappal ezelőtt tanítóválasztás volt gyülekezetünkben. Annak helyére választottunk új tanítót, akinek nevét olvashatjuk e cikk elején s akinek arcképét, egyházunk, iskolánk javára végzett munkája emlékéül imé közreadom. 40 esztendőn át tanítani, s kiváltképen első elemi iskolás kis fiukat, mint ahogy ennyi időn át s ilyen kis gyermekeket tanított ez érdemes tanítónk: nem csekély türelem, s a gyermekek iránti nagy szeretet kell ehhez. Igába szoktatni azt a kis rakoncátlan népséget, lelkébe oltani a fegyelmet, szívébe-ajkára adni az első imát, az első szép zsoltári éneket, s ráigazítani a kis csemete kezét az első „i“ betűre: hejh, kedves olvasók, meghigyjétek, nagy lelki erő, művészet kell ehhez. És Rásky Mihály jó tanítónk értett hozzá. Elővette a hegedűjét, s a gyermekekbe valósággal belehegedülte a tisztas tudományok alapvető elemeit. Mint egy nagy pacsirtafészek, olyanná tette iskoláját, 80—90 pacsirta zengedezett abban, s nóta szónál bevándorolt lélekbe az i rö-ir, meg a kétszer kettő. 80 meg 90 volt — mondok — a pacsirta, néha még százon is felül. Pedig ugy-e, az édesanya, ha csak 4—5 gyermeke vagy is, még a piszkafát is, annak is a boldogabb végét, hívja segítségül, míg rendbe hozza a csemeték hadát. Hát még 80—90 darab 6—7 éves honpolgárt, kivált ni, hogy a nádpálca is olyan drága, hogy maholnap az áldott tenyeres is kimegy már divatból a nagy drágaság mián, a posztót meg épen nem

szabad „érdekelní“ se nádpálcával, se pipaszárral, mert a posztó drága: hejh nagy feladat ez! Az is igaz még mindemellett, hogy édesanyám asszony, ha a tanító bántani találná az ő drága kincsét, legott a jajveszékés viharával zudulna az iskola felé: Megölték a gyermekemet!

RÁSKY MIHÁLY, kisujszállási nyug. tanító.

Nem megölik, jó édesanya, nem! sőt szép új szellemi élet kapuját nyitják meg ott előtte. Mint tette jó Rásky tanítónk is. En Istenem, 40 esztendőn át hány gyermek sétált át tanítói kezei alatt. Van-e ház városunkban, melynek lakói közül, család, amelynek tagjai közül valakit ne tanított volna!? Hányan vannak ezek közül a harcmezőn 19 éves koruktól a 45 évesekig, akik már meg is bizonyítják, amit a mostani 6—7 éves regruták az iskola padjaiban zengenek, hogy:

Szittyá vitézek, a harc riadalma
Ne rettegtesse lelketeket,
A magyarok katalmas Istene hadakozik
Ügyetekért. — Ő vezérel benneteket . . .

Hogy mennyi hálával tartozik egy gyülekezet, egy város, jó tanítójának: nem tudom kifejezni: még ha szinte egyebet nem csinál az illető, csupán tanít a neki kimutatott osztályban, vagy osztályokban. Hát még, ha Rásky Mihályként tanít a gimnázistáknak tornát, iparostanoncoknak rajzot, dalárdát vezet, tűzoltó főparancsnok és még mi minden: meg lehet-e jutalmazni az ilyen munkásságot? Meg! De nem emberek jutalmazhatják ám meg, hanem a dolgainkat tudó, számontartó Isten.

Ő jutalmazza meg a nyugalomba menő Rásky Mihályt — jó egészség, hosszú élet drága kincseivel, szép nagy családjában való igaz boldogsággal, az emberek, közelebbről gyülekezetünk hivi részéről feléje áradó közszere-ttel, tisztelettel, becsüléssel.

Ne legyen neki a nyugalomba menetel, mint mondani szokták: próbatemetés, hanem olyan szép napokat, sok boldog esztendőket töltsön még, amilyen szép a kunsági rónán, meg a Tisza-Duna közén, amarra híres Nagykőrös város táján a gyönyörű nyári alkonyat. Vivát!

A diakónusz.

— Pocsaji Pál testvérünk halála. —

Amit az elhunytakról írok, ne annyira az ő emléküknék szóljon, mint inkább tanulságul az élő embereknek.

Az első keresztyénség idején, mindjárt az apostoli korszakban, diakónuszokat választanak, mint segédhivatalnokokat, az apostolok, az egyházi főelöljárók mellé, akik a szegényekre, öregekre, betegekre gondot tartottak. Nehéz tisztség ez; de mennél nehezebb valami s bírjuk, hordjuk azt: annál szebb az.

Városi menházunknak, amely épületről máskor is mondtam, vagy írtam már, hogy azt nem a város építtette, hanem mintegy a Krisztus rakta le annak fundamentomát, köveit, — volt egy derék gondnoka, vezetője: Pocsaji Pál. Hatalmas ember, erős csontszerkezet, csupa izom; azt hittük volna, 100 esztendőre szól az élete. Ilyen erős ember kellett oda, aggok, nyomorultak, betegek ápolására. Hejh nehéz dolog ez, erő kell ehhez, de nagy, — testnek és léleknek nagy ereje. Csak egy beteget vonszolgatni is, csak egy nyomorultat gondozni is, csak egyetlen aggnak beteges nyugtalanságát tűrni, ez is elég, hát még mindennap, s nemcsak egy beteget. Ennek orvosságot adj, azt emelgesd, emennek meg már fogd le a szemét. Ezt végezte a derék Pocsaji Pál, akit, valahányszor belépett házámba, mindig így neveztem magamban: szolgatársam ő, diakónusz.

Ha még csak a tisztségünk gondjai, munkái nehezédnének reánk, de egyéni életünk baja, szomorúsága is a mi szívünk, lelkünk terhe. Pocsaji Pál testvérünknek is jutott ezekből bőséges rész; tán ez tette beteggé a szívét, gyengévé a szívéből kiáramló vére kerengését. Egy jó fia elveszett átkos Szerbiában, a másik harcmezőn van, mióta harcra lobogtak a zászlók, leányának hitvese az is Szerbiában lelte halálát, áldott emlékü hős: ezek miatt valósággal elvérzett a szíve, hitvese is gyöngéledő, leánya özvegy, kis unokája árva. Fiát keresni — elindult fényes mennyországba.

Halála Budapestea következett be, hova gyó-

gyulást keresni ment szegény, holttestét hazahoztuk, méltó fájdalommal temettük el.

Kik itt lenn ilyen munkát végeznek, ott fenn dicsérik meg őket az ő tetteik a Kapukban.

A hadifogság.

Mikor e sorokat írom, meg százezerszer még e percen kívül is, hozzátok száll a lelkem, akik messze-messze, irdatlan nagy távolságokban szenveditek a lekötöttség, a szabadság-hiány minden keserűségeit. Hozzátok, kik ott vagytok, hol havasabb a tél, hiányos a meleg testi ruha, kemény a fekhely, az eledel cudar, nem édes anyátok, hitvestársatok keze

MEHÉSZ ISTVÁN és fogolytársai.

hintette bele a sót, paprikát: hol még az ólomgolyós kancsuka is megcsattog néha orosz űr kezében, hol fogolytáboraitok körül — úgy írják — kiszendvedett rabok holttesteiből van rakva garádja Hol vagytok, merre? Miért nem irtok sokat-sokat? Mit szenvedtek, mi édes véreink, kiket rabszijen tart a vadlelkű kozák? Hányan vagytok arra: Kiewtől el be messze, nagy Ázsia tulsó határáig, hová két hét alatt ér el a gyorsvonat (s egy pillanat alatt a gondolat!) — hol Vladivosztok fala meredez? Száll, száll a lelkem, titeket keres. Meg akarnám nektek mondani, hogy ti ne sirassatok minket, a háromszin-zászló fennen lobog, „Él magyar, áll Buda még!” inkább hagyjátok, hogy titeket mi sirassunk. Ugy szeretném nektek megmondani, hogy tanuljatok tűrni ott, hol Izrael is tűrte a rabságot, babyloni nagy vizek tájain. Ugy szeretném nektek megmondani, hogy döngessétek meg öklötökkel az ősatyák, magyar elődök ősi földjét, valahol amott Ázsiában, az Irtisz vize mentén, öklötök dübögtető verésével, keltsétek fel az apák csonttetemét, küldjétek el felénk Csaba vezért erős hadával, hadd verjen sátrat csillagos ég fényes takarójából a Hargita lábánál s milljom ellenségek kiáltsa oda: „Ezeréves halottak török halálba azt, ki bántani merészli a magyart!”

Rab magyarok ti, — fogoly katonák.
láncra vert oroszánok — köszönt a lelkem . . .

Jertek haza . . . anyák, apák, hitvesek, mátkamenyasszonyok, testvéreitek, kisgyerekeitek, ősz nagyanyátok, nagyatyátok, mindnyájunk lelke sováran vár, hogy lássunk titeket.

Jertek!

Az a fogoly katona, három között közepén, a fenti ábrázolatban, a volt tiszaszőlősi ref. lelkipásztor: néhaivaló Mészáros Lajos fia. Édesanyja, testvére a mi városunkban itt lakik. Ő, szegény rabvitéz! Messze, nagyon messze!

Ki vagy mi Urunk, Istenünk! hozd ki a rabvitézt s azt a sok-sok tizezret a szolgaságnak házából, hamar! — s mi megigérjük, szent hittel fogadjuk, hogy sohasem lesz többé idegen Istenünk Te előtted!

Aki szegénysége miatt adományt nem küldhet e lap fentartása céljára, írjon egy levelezőlapot, s az ujságot díj nélkül küldöm. Nem jövedelemért dolgozom.

Télen elhervadt rózsák.

Rózsás kert nem szebb, mint boldog szülők s körülök sok kicsi gyermek. Rózsafák nem lengnek boldogságosabban a szellőben, mint amilyen boldog édesanya, atya, mikor kis családjaik játszogató csoportját, örömkönyyes szemmel nézik-nézik, fejük bólogatva.

Szép a rózsáskert, tavaszi szellőben, áldott verőfényben! De nézd, mikor haragos korbácsával végigcsattog a kerten a fergeteg: hullnak a rózsák, rózsafák reszketnek.

Két családra gondolok: öt-öt kicsi gyermek mindenikben, két enyhe fészekben öt-öt kis madár. Jött az enyészet fergetege: s elment kicsi Tibor s kedves kis Mariánn.

A temetőn van egy nagy siri oszlop, régen, rá ennyi vésve csak: Irénke! Azok tudják, akiké volt: ki nyugszik ott? Tibor, Mariánn, két lehullott rózsák, fészekből kiesett kis madarak, utánatok jaj mennyi gyász maradt! . . . Ők tudják, akikéi voltatok — mily fájdalom, hogy égbe szálltatok — égbe visszament kedves angyalok! Találkozunk majd az élet után: piciny Tibor s kedves kis Mariánn

Adományok a »Szeretet« céljaira 1916. dec. 19-től 1917. jan. 8-ig:

Nagy Lukácsné	1.—	özv. B. Kovács Jánosné	5.—	Krause Gusztáv	10.—
Mile Sándor	2.—	Vatai István ács	1.—	Janthó Tivadar (gyógy- szerész)	20.—
Szabó Ferenc	5.—	Tuka Gergely	4.—	Varga Zsuzsánna	2.—
Z. Tóth Kálmán és neje	4.—	Tuka János	4.—	Kovács József	1.—
H. Tóth István	2.—	Mariák Endre katona	2.—	V. Nagy Illyés (Török- szentmiklós)	2.—
Paszternák János	1.—	Schwartz Izidor (Kun- hegyes)	10.—	Munkásvédő egyesület (Törökszentmiklós)	1.—
özv. Kiss Lukácsné	2.—	Bődi Imre (Karcag)	2.—	Szántó Jánosné	2.—
Méri Imre	2.—	özv. Polgár Józsefné (Törökszentmiklós)	5.—	Molnár János	2.—
Elekes János (Törökszentmiklós)	2.—	Kelemen József (Kunh.)	4.—	Pólya László	10.—
Nyulasi Sándorné	4.—	özv. Tóth Györgyné (Kunmadaras)	2.50	Pardi Lajos	10.—
Varga Lajosné	2.—	Csótai Lajosné	2.—	Posztós Észter	2.—
Janó Albert	6.—	P. Szabó Antalné	— 50	özv. Molnár Lajosné	4.—
Farkas Lajos	2.—	Vas Istvánné (tanya)	1.—	Péntek Józsefné (Kun- hegyes)	1.20
Nagy Lajos	3.—	Veres Istvánné	1.—	Padra Sándorné (Karcag)	2.—
B. J. harangozó	1.—	Lengyel Lajos (Kun- hegyes)	3.—	Béres Erzsike	1.—
Oláh János és családja (Kunhegyes)	6.—	Balogh Dániel (Kun- hegyes)	2.—	Farkas Mariska (Turgony)	1.20
Kiss Sándor harctérről M. L.	4.—	Hamary Károly	2.—	Szücs Albert	1.—
Fekete Lajos gazda	3.—	Sáfár Albertné	2.—	özv. Balogh Sándorné	1.—
Szoboszlai Ferencné	2.—	Glázer Gizella	4.—	Kiss Péter	4.—
B. Balogh Kálmán	2.—	id. Farkas Györgyné (puszta)	6.—	Kőszegi Péter	2.—
Zsengellér Kálmán (Kunhegyes)	5.—	Holló Ede	10.—	Kiss Lajos tanár (Miskolc)	6.—
Nánássi Mariska asszony	4.—	özv. Csegei Jánosné	5.—	özv. Nyitrai Károlyné.	5.—
Szabó Sándor és neje	2.—	Kun Sámuel (Kunmadaras)	6.—	Pál Lukács	10.—
özv. Borsodi Jánosné (Kunhegyes)	3.—	Ari N.	2.—	Polgári Olvasókör (Kunhegyes)	5.—
Szabó Lajos mézárós	5.—	Strasser Sándor	4.—	Nagy F. Sándor (Kun- hegyes)	3.—
Cs. Nagy Sándor	4.—	S Tóth Antal	4.—		
Varga Imre	1.—				